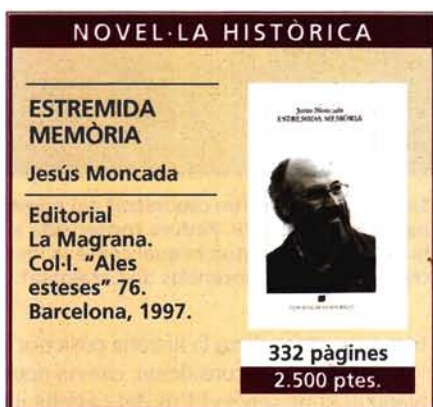

La memòria de la història

Mequinensa torna a ser escenari de l'última novel·la de Jesús Moncada, una obra que narra un cas de bandolerisme del segle passat i que ha perdurat en la memòria popular.

De nou Mequinensa, l'univers narratiu mític, de Jesús Moncada.

La lectura d'*Estremida memòria* confirma que cada reencontre amb l'obra de Jesús Moncada constitueix un renovat plaer per les seues excel·lents capacitats fabuladores. El recurs en *Estremida memòria* a un escenari i a uns cognoms coneguts per molts lectors no significa que s'imite a si mateix, ni que siga autor d'una mateixa novel·la desenvolupada en distints lliuraments. Només significa que aprofita un imaginari ja establert per poder oferir als lectors noves situacions humanes i socials, concretament per narrar les repercussions individuals i socials d'un drama humà.

La novel·la reconstrueix uns fets de sang a mans d'uns inexperts bandolers que somniaven de resoldre les seues vides, fets que trasbalsaren la població durant l'any 1877. El nervi narratiu resideix sobretot en les conseqüències que tingueren els esdeveniments en les persones relacionades amb els malfactors, tot remarcant el paper que hi representà un funcionari del jutjat, personatge malaltís i romàntic, que denuncià l'ús polític del cas i la mascarada que

representà el judici que es va fer als bandolers.

Al llarg dels capítols dedicats a cadascun dels personatges desfila tant la vida social com la vida política de la vila. Destaca la sensibilitat de l'escriptor Jesús Moncada a recrear el canvi d'un poble gris en un polvorí, la transformació d'un veïnat que es considera víctima, perquè consideren els assassinats una ofensa contra el poble, en jutges i botxins, la transmutació de la família de temps passats en una crueltat en grau extrem. Una atmosfera enrarida on tant els uns com els altres deixen de controlar les regnes del seu destí.

Estremida memòria és, com les obres anteriors, una novel·la coral, on sobresurten sobretot les dones (com ara les patètiques Marta i Justina i la decidida Amàlia), que encarnen distintes vivències del dolor, però també oposades maneres d'enfrontar-lo. Potser el perfil psicològic d'alguns personatges no està massa aprofundit, però cal tenir en compte que, en cas de fer-ho, s'hauria desequilibrat massa la interacció entre el punt de vista individual i el social que sosté la novel·la.

L'estil de Jesús Moncada, que es basa en una calculada maquinària desplegada per graduar i encaixar la complexa trama per mitjà de la fragmentació i la creació sàvies d'expectatives que només agafen sentit en la part final de la història, és inconfusible. El seu estil és un procediment molt ajustat perquè el lector compartesca les diferents incògnites i els vaivens dels esdeveniments amb els personatges de l'obra. Ara bé, el seu ús continuat desvirtua la tensió narrativa en alguns moments d'*Estremida memòria*, tot i que la novel·la reprèn la seua millor volada amb el dramatismes i la catarsi social de l'esclet final. **Francesc Calafat**